

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 17.4.2020
Sayı : 21141

- 28462

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri uyarınca Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 17.04.2020

Oğuz Kaan SALICI
İstanbul Milletvekili

Tüm Dünya'yı etkisi altına alan ve ülkemizde de her geçen gün etkilerinin gitgide artarak hissedildiği COVID-19 salgınıyla mücadelenin ne şekilde ve ne kapsamda gerçekleşeceği büyük önem arz etmektedir. Dünya genelindeki ülkelerin bu salgına karşı farklı önlem aldıkları herkes gibi tarafımızca da takip edilmektedir. Söz konusu salgına karşı alınacak bireysel tedbirlerin yanı sıra en etkili olacak tedbirlerden biri de, ülke yönetimlerinin alacakları sokağa çıkma yasağı kararlarıdır.

Cumhurbaşkanı sözcüsü İbrahim Kalın, 16.04.2020 akşamı özel bir televizyon kanalında yayınlanan programa bağlanarak konuyla ilgili "Ülke genelindeki sokağa çıkma yasağının ekonomiye maliyeti çok daha ağır olurdu. Bunun toplumsal hayata, insan psikolojisine de maliyeti farklı şekillerde olurdu. İnsanlar bazen iyi niyetle ama maalesef altında bilimsel veriler olmadan bu tür önerilerde bulunabiliyorlar." Şeklinde açıklamalarda bulunmuş, sokağa çıkma yasağının ekonomiye yük getireceğini dile getirmiştir.

Oysa yapılan araştırmalara göre; bu salgının ekonomi üzerindeki hasarını minimum boyutta tutmanın yolu, ülke çapında bir aylık tam karantina uygulamasından geçmektedir. Tam karantina uygulaması geciktiği sürece, salgını kontrol altına almak zorlaştığı gibi ülkenin karantina altında geçirmesi gereken süre uzamakta ve dolayısıyla bunun ülke ekonomisine olan etkisi de artmaktadır. Rakamlarla ortaya koymak gerekirse; hiçbir önlem alınmadan virüsün doğal sürecini tamamlayarak ortadan kalkması halinde ülkenin GSYH'si %11 azalmaktadır. Kısmi karantina uygulamaları ile ise GSYH %17 azalıyor. Tam karantina uygulanan ülke ekonomilerinde ise GSYH %7,8 azalıyor. Tam karantina uygulamasındaki bir günlük gecikme halinde hem virüsün kontrol altına alınma süresi 44 güne uzuyor, hem de GSYH'deki azalma %8,2 oluyor. Eğer iki günlük gecikme olursa karantina süresi 46 güne, GSYH'deki düşüş de %8,6'ya çıkıyor.

Sokağa çıkma yasağı uygulamasının ekonomiye olan etkilerine ilişkin veriler yukarıdaki gibiyken, yasağın insan hayatı üzerindeki etkilerinin ekonomiye olan etkilerinden daha büyük önem arz ettiği tartışmasızdır. Ülke yönetimleri bu yasağı ne kadar hızlı uygulamaya koyarlarsa insanlar, virüsün etkili olduğu ortamdan o kadar uzak kalacaklar ve virüse bağlı ölümler de bir o kadar daha az gerçekleşecektir.

Dolayısıyla Cumhurbaşkanı sözcüsü her ne kadar sokağa çıkma yasağı hakkında insanların bilimsel veriler olmadan önerilerde bulunduğunu söylese de bilim, Cumhurbaşkanı sözcüsünün tam tersini söylemektedir. Ayrıca, maliyeti her ne kadar olursa olsun bu virüs nedeniyle meydana gelecek tek bir can kaybını ölçebilecek herhangi bir ekonomik veri de bulunmamaktadır. Dolayısıyla ekonomik kaygılardan dolayı bu yasağı uygulamaya koymayarak insanları ölüme terk etmek başta insan haklarına saygılı, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Hükümetinizce, ülke çapında sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi halinde ekonominin bundan nasıl etkileneceğini gösterir herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
2. Bu yönde bir çalışma yapıldıysa, sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi halinde ekonominin bundan nasıl etkileneceği, virüsün kaç gün içerisinde kontrol altına alınacağı ve kaç insanın hayatını kaybedeceği öngörülmüştür?
3. Sokağa çıkma yasağı ilan edilmemesi halinde ekonominin bundan daha mı az etkileneceği, virüsün daha mı erken kontrol altına alınacağı, virüs nedeniyle daha mı az insanın hayatını kaybedeceği öngörülmektedir?
4. Sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi halinde daha az vatandaşın virüs nedeniyle hayatını kaybedeceği düşünülüyorsa hükümetinizce neden bu yasak ilan edilmemektedir?
5. Bilim insanlarının *"tam karantina ilanı halinde daha az insan hayatını kaybeder"* varsayımına karşılık ekonomik kaygılar nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edilmiyorsa, bir insan canına karşılık hükümetinizce ne kadar bedel biçilmiştir?